

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 20-07-27626

1 27 נובמבר 2022
2

לפני כבוד השופט הבכיר, אסף הראל
נציג ציבור (עובדים) – מר הנרי אלקסלסי
נציגת ציבור (מעסיקים) - גב' ענבל רוור

התובע שמעון רפאל רחמים ימין
ע"י ב"כ: עו"ד ש' אלמקייס-גיא, על פי מינוי של
הלשכה לסיוע משפטי

הנתבע המוסד לביטוח לאומי
ע"י ב"כ: עו"ד ע' רישין-נקש

פסק דין

- 3
- 4
- 5 1. בפסק דין זה עלינו לקבוע האם בדין דרש הנתבע מהתובע דמי ביטוח בתקופה
- 6 1/16 עד 4/19 בגין קצבאות אי כושר לעבודה ששולמו לתובע על ידי חברת ביטוח.
- 7
- 8 2. על התשתית העובדתית הבאה לא היתה מחלוקת. בהתאם לתשתית עובדתית
- 9 מוסכמת זו, לתובע משולמת מאז 2005 על ידי חברת הביטוח "כלל" קצבת אי כושר
- 10 לעבודה. קצבת אי כושר לעבודה משולמת לתובע מתוך פוליסת ביטוח שרכש באופן
- 11 פרטי. קצבת אי הכושר המשולמת על ידי חברת הביטוח נחשבת להכנסה לפי סעיף 2(5)
- 12 לפקודת מס הכנסה. בתקופה בה שולמה לתובע קצבת אי כושר לעבודה על ידי חברת
- 13 הביטוח, היה התובע במעמד אצל הנתבע כמי שאינו עובד ובמעמד עצמאי. מכוח סעיף
- 14 345(א) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 (להלן – **החוק**), נחשבת
- 15 קצבת אי הכושר המשולמת על ידי חברת הביטוח כהכנסה של המבוטח וככזו יש לשלם
- 16 בגינה לנתבע דמי ביטוח. חברת הביטוח לא ניתנה מקצבת אי הכושר ששילמה לתובע
- 17 דמי ביטוח המיועדים לנתבע.
- 18
- 19 3. בשנת 2019 החליט הנתבע לערוך ביקורת ולבדוק האם משולמים דמי ביטוח
- 20 מכספי הביטוח המשולמים למבוטחים מחברות ביטוח פרטיות. הביקורת נערכה
- 21 רטרואקטיבית משנת 2016. בעקבות הביקורת ייחס הנתבע לתובע חוב דמי ביטוח בגין
- 22 קצבאות אי כושר ששולמו לו על ידי חברת הביטוח בתקופה מ-01/16 ועד 04/19 בסך

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 20-07-27626

- 1 נומינלי כולל של 69,574 ש"ח. התובע ערך עם הנתבע בחודש 1/20 הסדר תשלומים לפיו
2 החוב ישולם ב-200 תשלומים. הנתבע, בעת חישוב החוב לפרעון, לא גבה מהנתובע
3 קנסות, הצמדה או ריבית. עובר לקבלת ההחלטה בדבר חיוב התובע בדמי ביטוח
4 רטרואקטיביים, לא קויים לתובע שימוע.
5
- 6 4. התובע העיד בעצמו. מטעם הנתבע העידה יפעת מרדכי נתנזון, מנהלת מדור גביה
7 לא שכירים בסניף הנתבע בחדרה (להלן – יפעת). לאחר שנתנו את דעתנו לכלל טענות
8 הצדדים ולכלל הראיות שהוצגו בפנינו, באנו לכדי מסקנה כי יש לדחות את התביעה.
9 זאת מאחר והתובע לא עמד בנטל השכנוע להראות שנפל פגם בהחלטת הנתבע לדרוש
10 ממנו בשנת 2019 תשלום דמי ביטוח לתקופה 1/16 עד 4/19.
11
- 12 5. יש לדחות את טענת התובע כי פנה לנתבע ושם נאמר לו שמאחר ומשולמת לו
13 קצבת נכות כללית, הוא אינו חייב בדמי ביטוח על קצבת אי כושר לעבודה שמשלמת לו
14 חברת הביטוח (סעיף 4 לתצהיר התובע; עדות התובע בעמ' 11 לפרוטוקול). זאת טענה
15 בעלמא שכלל לא הוכחה עת התובע לא הסביר מי נתן את ההבטחה ומתי ניתנה בדיוק.
16 לכך יש להוסיף כי יפעת ציינה שברישומי הנתבע אין כל עיגון לטענה כזו (עדות יפעת
17 בעמ' 15 לפרוטוקול).
18
- 19 6. גם בשיחה שערך התובע ביום 20.1.20 עם פקידי הנתבע בסניף חדרה – עאדל
20 ומינה – לא נאמר לתובע שהוא פטור מתשלום דמי ביטוח על קצבת אי כושר לעבודה
21 שמשלמת לו חברת הביטוח. כל שנאמר לו הוא שהנתבע, מכוח החלטה משנת 2019,
22 פועל לגביית חוב דמי הביטוח הזה בהתייחס לתקופה שראשיתה שנת 2016 (תמליל
23 השיחה – נספח ג' לתצהיר התובע – עמ' 2, שורות 20-22; עמ' 3, שורות 3-4).
24
- 25 7. מעדותה של יפעת עלה שהנתבע קיבל מחברות הביטוח אחת לשנה דיווח בנוגע
26 לקצבאות אי כושר לעבודה המשולמות על ידם למבוטחים. מעדותה ניתן להבין כי
27 הנתבע לא פעל בזמן אמת לגביית דמי ביטוח ממבוטחים על קצבאות אלו, שכן
28 הדיווחים שהעבירו חברות הביטוח לנתבע לא עשו הבחנה ברורה מספיק בין תשלומים
29 המבוצעים מכוח ביטוחים שהוצאו מכוח חיקוק ובין תשלומים המבוצעים מכוח
30 ביטוחים שנרכשו בצורה פרטית ולא מכוח חיקוק. בפוליסות שהונפקו מכוח חיקוק
31 הנוהג היה שחברת הביטוח מנכה את דמי הביטוח עבור הנתבע במקור ואילו לגבי

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 20-07-27626

- 1 פוליסות פרטיות, המבוטח אמור לשלם את דמי הביטוח בעצמו ולא באמצעות ניכוי
2 במקור על ידי חברת הביטוח (עדות יפעת בעמ' 15-16 לפרוטוקול).
3
4 8. לא נפל פגם בכך שהנתבע החליט בשנת 2019 בעקבות בדיקה שערך, לגבות דמי
5 ביטוח בהתייחס לקצבת אי כושר לעבודה שמשלמות חברות הביטוח לגבי התקופה
6 שראשיתה 2016. גבייה שכזו לגבי חוב עבר מותרת לפי החוק ובמקרה כאן לא מדובר
7 בגביית חוב המתייחסת לתקופת עבר העולה על 7 שנים (סעיף 363א לחוק). עובדה זו
8 מחלישה מאד מטענת התובע שלא היה מקום להתיר לנתבע לגבות ממנו את חוב דמי
9 הביטוח לתקופה 1/16 עד 4/19.
10
11 9. לא הוכח שהנתבע נקט מדיניות ברורה ומודעת של ויתור על גביית דמי ביטוח
12 מקצבאות אי כושר לעבודה שמשולמות על ידי חברות ביטוח מכוח פוליסות שנרכשו
13 באופן עצמאי. מדובר בדמי ביטוח שגבייתם מחוייבת מכוח החוק, ולנתבע לא מוקנה
14 שיקול דעת לבחור שלא לגבותם. כפי שקבענו לעיל, הנתבע לא אכף את גביית דמי
15 הביטוח בעבר בשל נתונים לא ברורים דיים שהתקבלו מחברות הביטוח.
16
17 10. יש קושי לקבל את הטענה שהנתבע לא רשאי לגבות את דמי הביטוח בשל שיהוי.
18 הקושי טמון בכך שעסקינן בדמי ביטוח שאמורים לממן את תשלום הגמלאות לפי
19 החוק. דברים אלו נכונים במיוחד במקרה כאן בהינתן שהתובע עצמו מקבל מהנתבע
20 גמלה כזו, לפי פרק הנכות בחוק. קבלת טענת התובע תפגע ביכולת הנתבע למלא את
21 תפקידו לפי החוק ולשלם גמלאות לפי החוק. התובע עצמו יהיה אחד הנפגעים מכך
22 ובנסיבות אלה האינטרס הציבורי בגביית דמי ביטוח גובר על אינטרס ההסתמכות של
23 התובע.
24
25 11. חשוב לציין שאת דמי הביטוח היה על התובע לשלם בעצמו, כמי שהיה בתקופה
26 הרלוונטית במעמד של עצמאי בנתבע (סעיף 355 לחוק; תקנות 2א ו-7 לתקנות הביטוח
27 הלאומי (גביית דמי ביטוח), התשי"ד-1954). בנסיבות אלו קיים קושי לקבל את טענת
28 ההסתמכות שמעלה התובע (סעיף 11 לתצהירו).
29
30 12. ישנם טעמים נוספים שמביאים למסקנה שגביית דמי הביטוח על ידי הנתבע
31 אינה נגועה בשיהוי או חוסר סבירות שמאיין אותה. האחד, הנתבע גבה דמי ביטוח
32 לתקופה קצרה של שלוש שנים וחצי. השני, הנתבע לא דרש מהתובע קנסות, ריביות או

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 20-07-27626

- 1 הצמדות על החוב הנומינלי. שלישית, החוב נפרס לתקופה ארוכה מאד באופן שאין
2 לומר שגבייתו היא בלתי מידתית (עב"ל (ארצי) 10820-09-17 המוסד לביטוח לאומי –
3 מיזל (30.7.19); עב"ל (ארצי) 43403-05-16 פרידמן – המוסד לביטוח לאומי (19.9.17)).
4 כל אלה נותנים מענה לקושי שנוצר לתובע עת נדרש לשלם דמי ביטוח לתקופה של שלוש
5 שנים וחצי. בהינתן האינטרסים האחרים – בראשם האינטרס הציבורי בגביית דמי
6 הביטוח בהתאם לקבוע בחוק – יש לקבוע שהאינטרס של התובע קיבל מענה ראוי ואין
7 להורות על ביטול דמי הביטוח ממנו.
8
9 13. לא מצאנו ממש ביתר טענות התובע. כך, למשל מחוזרי הנתבע אליהם מפנה
10 התובע – למשל חוזר 1461 (מוצג נ/1) - לא עולה כי הנתבע נקט במדיניות לפטור את
11 התובע או מבוטחים דומים לו מתשלום דמי ביטוח. נכון הדבר שבחוזר 1461, בסעיף
12 2.1, צוינו דוגמאות לאוכלוסיות הפטורות מתשלום דמי ביטוח כאלה. בין היתר צויינה
13 שם אוכלוסיה של מקבלי קצבת נכות כללית. מכאן אין ללמוד שכל מקבלי קצבת נכות
14 כללית פטורים מתשלום דמי ביטוח על קצבאות אובדן כושר עבודה המשולמים להם
15 על ידי חברות ביטוח. כפי שעלה מעדותה של יפעת, רק מי שנקבעה להם דרגת אי כושר
16 לעבודה בשיעור 75% לצמיתות או למשך שנה לפחות, פטורים מתשלום דמי ביטוח
17 (עדותה בעמ' 16 לפרוטוקול). סעיף 2.1 לחוזר 1461 נוסח בצורה שאינה מדוייקת
18 מספיק. אולם חוסר הדיוק בניסוחו לא יכול להקים לתובע זכות להיות פטור מתשלום
19 דמי ביטוח וניסוחו של סעיף 2.1 לחוזר 1461 לעולם לא יגבר על הוראה מפורשת
20 הקבועה בחוק. כך, למשל לא מצאנו ממש בטענות התובע הנוגע לחוזר 1469. בחוזר זה
21 מבהיר הנתבע מה דינם של תשלומים המשולמים על ידי חברות ביטוח ומבהיר שגם
22 בגין תשלומי אובדן כושר עבודה מחוייבים מקבליהם בתשלום דמי ביטוח וכי לגבי
23 תקופת העבר יש במקרים המפורטים בחוזר לגבות את דמי הביטוח מחברות הביטוח
24 שתקזזנה אותם מהתשלומים שהם משלמות למבוטחים.
25
26 14. כך, אין כאן מקרה של חוסר תום לב של הנתבע. לא הוכח שבשלב כלשהוא נאמר
27 לתובע שהוא פטור מתשלום דמי ביטוח. טענת חוסר תום הלב נחלשת עוד יותר בהינתן
28 שהחוק מתיר לנתבע לגבות דמי ביטוח גם ביחס לתקופת עבר, כפי שנעשה במקרה כאן
29 (סעיף 363 לחוק).
30

בית הדין האזורי לעבודה חיפה

ב"ל 20-07-27626

15. גם אם לא קויים לתובע שימוע פורמלי, שוכנענו שטיעוניו של התובע הועלו בשיחה מחודש 1/20 עם פקידי הנתבע שבעקבותיה נפרס החוב לתשלומים רבים וגם לא נדרש ממנו תשלום קנסות, הצמדה או ריבית.
16. יש לדחות את טענת התובע כי בשל מצגי הנתבע לא טרח התובע לפעול להגדלת דרגת אי הכושר לעבודה לפי פרק הנכות שבחוק ובשל כך נמנעה ממנו היכולת לקבל פטור מתשלום דמי ביטוח על קצבת אובדן כושר עבודה שמשלמת לו חברת הביטוח. ראשית, קבענו כבר כי לא הוכח שהנתבע הציג לתובע מצג כלשהוא בשלב כלשהוא לפיו התובע פטור מתשלום דמי ביטוח על קצבת אובדן כושר עבודה. שנית, ככל שדרגת אי הכושר לעבודה לפי פרק הנכות שבחוק הצדיקה את הגדלתה, יכול היה התובע להפיק מכך תועלת שאינה קשורה רק לתשלום דמי הביטוח, אלא למשל בכל הנוגע לגובה קצבת הנכות הכללית המשולמת לו. לכן לא סביר בעינינו שהתובע היה זונח את הפעולה להגדלת דרגת אי הכושר לפי פרק הנכות רק בשל מצג נטען שהוצג לו לפיו אינו חייב בתשלום דמי ביטוח.
17. לאור כל האמור לעיל התביעה נדחית. אין צו להוצאות.
18. לצדדים מוקנית, תוך 30 ימים מעת שיומצא להם פסק הדין, זכות לערער עליו בפני בית הדין הארצי לעבודה בירושלים.
- ניתן היום, ג' כסלו תשפ"ג, (27 נובמבר 2022), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

ענבל רוור
גב' ענבל רוור,
נציגת ציבור (מעסיקים)

אסף הראל
אסף הראל, שופט בכיר

מר הנרי אלקסלסי,
נציג ציבור (עובדים)